

Grundläggande granskning:

Regionala Utvecklingsnämnden

Region Norrbotten

Mars 2020

Marie Lindblad
Jacob Svensson
Jonathan Melkko

Agenda

1. Uppdrag 3
2. Kontrollmål och bedömningskriterier 5
- 3 Granskningsiakttagelser 7
4. Sammanfattande revisionell bedömning 18

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar.

Regionstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett vis. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett vis.

Den regionala utvecklingsnämnden är nyinrättad från 2019-01-01.

I regionfullmäktiges strategiska plan för 2019-2021 lyfts fem perspektiv och fyra förhållningssätt som tillsammans formar de 17 strategiska målen. De fem perspektiven är Samhälle, Medborgare, Verksamhet, Medarbetare samt Ekonomi. De fyra olika förhållningssätten är Hållbar utveckling, Attraktiv region, Jämställdhet och jämlikhet samt Samverkan och samarbete. Målen är sedan fördelade på regionala utvecklingsnämnden och regionstyrelsen.

Regionala utvecklingsnämnden har ett ansvar för aktiva åtgärder rörande styrning/ledning, uppföljning, kontroll och rapportering för 9 av de 17 strategiska målen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har regionala utvecklingsnämnden bedrivit en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Politisk styrning, kontroll och aktiva åtgärder.
2. Måluppfyllelse för verksamheten
3. Måluppfyllelse för ekonomin

Nr 1 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Övriga områden bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt (2) och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (3).

Inledning forts.

I kontrollområde 1 ingår även följande kontrollfrågor med anledning av den övergripande granskningen av nämndens grundläggande funktion:

- Finns beslutad delegeringsordning? Är denna känd och följs?
- Finns beslutad attestförteckning? Är denna känd och följs?
- Finns en beslutad internkontrollplan som är baserad på risk och väsentlighet?
- Genomförs internkontroll löpande under året utifrån planen? Återrapporteras planen till nämnden och regionstyrelsen?
- Finns ett systematiskt arbete för verkställande av fattade beslut?
- Har nämndens ledamöter fått utbildning i nämnduppdraget?
- Finns någon kompletterande dokumentation som tydliggör ansvarsfördelningen mellan RS och RUN mer än reglementet? Uppfattar nämndens ledamöter ansvarsfördelningen som tydlig?
- Följer nämnden de rapporteringskrav som regionstyrelsen fastställt?

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys och intervjuer med ledande tjänstemän samt nämndens sekreterare. En enkät har även skickats till nämndens ledamöter och ersättare i syfte att fånga deras syn på arbetet i nämnden.

Utöver ovan nämnda har en hearing (tillsammans med regionens revisorerna) genomförts med regionala utvecklingsnämndens ledamöter samt granskning av nämndens delårsrapport och årsredovisning 2019 avseende måluppfyllelse.

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till Strategisk plan 2019-2021, Finansplan 2019-2020 samt andra regioninterna styrdokument. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2019. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor".

Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis) och röd (otillräckligt).

Disposition

Följande avsnitt kommer att behandla de kontrollmål som finns utformade för att besvara granskningens revisionsfråga. Dessa utgörs av 22 stycken kontrollfrågor. Varje kontrollfråga kommer att bedömas, summan av dessa kommer att utgöra underlag för den samlade revisionella bedömningen. Vidare kommer granskningens iakttagelser i huvudsak att fokusera på avvikelser.

Kontrollmål och bedömningskriterier

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Finns i regionala utvecklingsnämndens plan 2019-2021.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Strategiska mål. Finns i RUN:s plan 2019-2021
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Strategiska mål i RUN:s plan 2019-2021
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	Det finns styrmått kopplade till de strategiska målen.
4. Rapportering, redovisning och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Röd	Finns inget direktiv för 2019.
	b) Sker rapportering av verksamhet och ekonomi enligt direktiv?	E/T	Går inte att bedöma då direktiv inte finns.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse och resultat?	Grön	
	d) Vidtar nämnden åtgärder för att nå måluppfyllelse?	Grön	
	e) Är nämndens åtgärder tillräckliga för att nå måluppfyllelse?	Gul	Baseras på 5a-b
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av de 7 strategiska målen för verksamheten uppnås 3 helt, 4 delvis.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Gul	Av de två strategiska målen för ekonomi bedöms ett uppnås delvis och ett som ej uppnått.

Kontrollmål och bedömningskriterier forts.

Revisionsfrågor med anledning av ny nämndstruktur		Bedömning	Ev. noteringar
6. Intern kontroll	a) Finns beslutad delegeringsordning som är känd och följs?	Grön	Beslutad RUN 2019-01-22 § 8
	b) Finns beslutad attestförteckning som är känd och följs?	Grön	Region Norrbotten har en attestdatabas.
	c) Finns en beslutad internkontrollplan som är baserad på risk och väsentlighet?	Röd	Finns ej separat internkontrollplan för nämnden, uppges ingå i den regionövergripande planen som fastställs av RS.
	d) Genomförs internkontroll löpande under året utifrån internkontrollplanen?	E/T	Finns ingen internkontrollplan. Kan ej bedömas.
	e) Återrapporteras beslutad internkontrollplan till nämnden och regionstyrelsen?	E/T	Finns ingen internkontrollplan. Kan ej bedömas.
	f) Finns ett systematiskt arbete för verkställande av fattade beslut?	Grön	
	g) Har nämndens ledamöter fått utbildning i nämnduppdraget?	Grön	
	h) Finns någon kompletterande dokumentation som tydliggör ansvarsfördelningen mellan RS och RUN mer än reglementet?	Röd	Finns inte någon kompletterande dokumentation.
	i) Uppfattar nämndens ledamöter ansvarsfördelningen som tydlig?	Röd	Entydiga svar från enkät och hearing visar att det upplevs som otydligt.
	j) Följer nämnden de rapporteringskrav som regionstyrelsen fastställt?	E/T	Finns inga rapporteringskrav.

Granskningsiakttagelser - Verksamhetsplan & Budget

Kontrollområde 1

a) *Har nämnden antagit en verksamhetsplan för sin verksamhet?*

lakttagelser

Verksamhetsplan för nämnden finns i regionala utvecklingsnämndens plan 2019-2021 antagen av RUN 2019-02-26 § 24.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

Kontrollområde 2

a) *Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?*

lakttagelser

Budget ingår i nämndens plan 2019-2021.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

Granskningsiakttagelser - Mål

Kontrollområde 3

a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?

Iakttagelser

I strategiska planen finns fyra perspektiv för verksamheten som är regionsövergripande med strategiska mål. Dessa mål är därefter fördelade till regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. De mål som har dedikerats till regionala utvecklingsnämnden återfinns i nämndens plan. Nedan visas de 7 strategiska målen för verksamheten som RUN berörs av.

Samhälle: hållbart nyttjande av resurser, ett starkt näringsliv för hållbar tillväxt, goda livsvillkor och jämlik hälsa, tydligt regionalt ledarskap.

Medborgare: goda och hållbara rese- och transportmöjligheter, ett rikt och brett kulturliv.

Verksamhet: hållbar förnyelse.

Medarbetare: ej aktuellt för run (inga strategiska mål)

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden uppfyller kraven på verksamhetsmål.

Granskningsiakttagelser - Mål

Kontrollområde 3

b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?

lakttagelser

De ekonomiska målen utgörs av perspektivet *ekonomi*. Sammanlagt finns det 2 strategiska mål (verksamhetsmål) under perspektivet ekonomi som gäller för RUN.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden uppfyller kraven på ekonomiska mål.

c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?

lakttagelser

De strategiska målen följs upp i delårsrapporterna (april och augusti 2019) samt i årsredovisning. Det finns mät och uppföljningsbara styrmått kopplade till de strategiska målen.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden uppfyller kraven på uppföljningsbara mål.

Granskningsiakttagelser - Rapportering, redovisning och åtgärder

Kontrollområde 4

a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?

lakttagelser

Vi kan inte, utifrån den dokumentation vi tagit del av samt nämndens protokoll, bekräfta att nämnden har upprättat direktiv/instruktion för rapportering till nämnden under 2019. Detta bekräftas också av genomförda intervjuer och hearing. Vi kan dock se att regionala utvecklingsnämnden 2020-02-25 fattat beslut om plan för uppföljning av den regionala utvecklingsplanen för 2020.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt. Det är dock positivt att nämnden tydliggjort hur planen för 2020 ska följas upp.

b) Sker rapportering av verksamhet och ekonomi enligt direktiv?

lakttagelser

Då det inte finns något upprättat direktiv/instruktion för rapportering kan denna fråga inte bedömas.

Bedömning

E/T

c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse och resultat?

lakttagelser

Ja. Rapportering vid delårsrapporterna tar upp måluppfyllelse för verksamhetsperspektiven och det ekonomiska perspektivet. Utöver måluppföljning görs även en ekonomisk redovisning, samt prognos för helår.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden uppfyller kraven på måluppfyllelse och resultat.

Granskningsiakttagelser - Rapportering, redovisning och åtgärder

Kontrollområde 4, Forts.

d) Vidtar nämnden åtgärder för att nå måluppfyllelse?

lakttagelser

Nämnden har ett antal styrmått för varje mål. Av dokumentation kan vi styrka att det pågår ett aktivt arbete för flertalet av dessa styrmått. Ofta förekommande är att en analys har genomförts inom styrmåttet för att få en bättre insyn vad som behöver göras, alternativt att åtgärder har vidtagits för att målet ska kunna nås på längre sikt.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden uppfyller kraven på vidtagna åtgärder.

e) Är nämndens åtgärder tillräckliga för att nå måluppfyllelse?

lakttagelser

Regionala utvecklingsnämnden redovisar i Årsrapport 2019 Regionala utvecklingsnämnden en delvis måluppfyllelse för de uppsatta strategiska målen avseende verksamhet samt ekonomi.

Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som delvis uppfyllt. Bedömningen baseras på att regionala utvecklingsnämnden har en delvis måluppfyllelse på de strategiska målen avseende verksamhet och ekonomi.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Kontrollområde 5

a) *Når nämnden uppsatta mål avseende verksamhet?*

lakttagelser

I Årsrapport 2019 Regionala utvecklingsnämnden görs den samlade bedömningen att av de sju strategiska målen för nämndens verksamhet uppnås 3 helt och 4 delvis.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt.

b) *Når nämnden uppsatta mål avseende ekonomi?*

lakttagelser

I Årsrapport 2019 Regionala utvecklingsnämnden görs den samlade ekonomiska bedömningen att av de två strategiska målen uppnås ett delvis och ett inte.

Målet avseende långsiktig hållbar ekonomi som mäts genom måttet att en riktlinje för finansiering av regional utveckling ska vara framtagen uppnås delvis då arbete pågår men riktlinjen inte är klar. Målet avseende en kostnadseffektiv verksamhet som mäts genom måttet att budgeten för Länstrafiken och Norrtåg ska följas uppnås ej.

Regionala utvecklingsnämnden gör ett ekonomiskt resultat på + 13 mkr för 2019.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet delvis är uppfyllt.

Granskningsiakttagelser - Intern Kontroll

Kontrollområde 6

a) Finns beslutad delegeringsordning som är känd och följs?

Iakttagelser

Delegationsordning finns. Beslutad av RUN 2019-01-22 § 8. Av de 18 ledamöter och ersättare som besvarat samma fråga i den utskickade enkäten är det dock 6 personer som uppgett att de inte vet om nämnden har fastställt en delegationsordning. Av nämndens handlingar och protokoll kan vi verifiera att delegationsbeslut anmäls till nämnden. Vi kan dock inte verifiera om alla fattade beslut anmäls, då detta inte har ingått i granskningen.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt.

b) Finns beslutad attestförteckning som är känd och följs?

Iakttagelser

Region Norrbotten har en attestdatabas som ett system för administrering av attestanter. I det systemet begärs även upplägg av nya användare. Databasen innehåller information om vem som är utsedd som sak- och beslutsattestant. Det går även att se vem som har rätt att attestera på ett visst kostnadsställe.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden har fattat beslut om attesträtt. Attesträtten går sedan att läsa av i attestdatabasen, dvs. vem som har rätt att attestera, vem som är utsedd beslutsattestant etc. Vi bedömer att databasen som funktion stödjer att rätt person attesterar rätt sak, men huruvida attestförteckningen de facto följs kan vi inte bedöma då några stickprov inte ingått i granskningen.

Granskningsiakttagelser - Intern Kontroll

Kontrollområde 6

c) Finns en beslutad internkontrollplan som är baserad på risk och väsentlighet?

lakttagelser

Det finns ej någon internkontrollplan antagen för nämnden för 2019. Vid intervjuer uppges den regionövergripande planen (beslutad av regionstyrelsen) gälla även den verksamhet som RUN ansvarar för. Vi noterar dock att det för verksamhetsåret 2020 har gjorts en riskbedömning för RUN avseende om målen kommer att kunna uppnås.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden inte har beslutat om en internkontrollplan för sin verksamhet.

d) Genomförs internkontroll löpande under året utifrån internkontrollplanen?

lakttagelser

Det finns ingen fastställd internkontrollplan varför bedömning av frågan inte kan göras. Av protokollen framgår dock ingen återrapportering av genomförd internkontroll. Vid intervjuer och hearing framkommer att internkontroll i viss mån har diskuterats av nämnden under året.

Bedömning

E/T

e) Återrapporteras beslutad internkontrollplan till nämnden och regionstyrelsen?

lakttagelser

Då det inte finns en beslutad internkontrollplan sker således heller ingen återrapportering.

Bedömning

E/T

Granskningsiakttagelser - Intern Kontroll

Kontrollområde 6 forts.

f) Finns ett systematiskt arbete för verkställande av fattade beslut?

Iakttagelser

Det används inget systemstöd för att ha överblick och kontroll över alla fattade beslut. Enligt intervjuer finns dock en manuell förteckning över ärenden som går igenom varje vecka kopplat till funktion. Det framkommer också att RUN sällan ger regionala utvecklingsdirektören direkta uppdrag.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att det finns en manuell förteckning och att genomgång av listan görs veckovis.

g) Har nämndens ledamöter fått utbildning i nämndsuppdraget?

Iakttagelser

Utifrån intervjuer, hearing, enkät och protokoll (RUN 2019-01-22 § 3) har nämndens ledamöter, samt till viss del ersättare, fått utbildning. Graden av deltagande i utbildning varierar dock. En del ledamöter och ersättare uppger att de fått utbildning inom nämnduppdraget, medan en del uppger att de inte fått någon sådan eller att de inte kunnat delta på det som har anordnats. Majoriteten anser i enkäten dock att de har fått utbildning men att det bör finnas ett större inspel av utbildning inom nämndens uppdrag. Vid hearingen framkommer att ledamöter önskar mer utbildning och information i samband med ordinarie sammanträden.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt. Bedömningen baseras på att nämnden har haft utbildning inom nämndsuppdraget. Det kan dock finnas skäl att säkra att alla ledamöter får del av denna utbildning.

Granskningsiakttagelser - Intern Kontroll

Kontrollområde 6 forts.

h) Finns någon kompletterande dokumentation som tydliggör ansvarsfördelningen mellan RS och RUN mer än reglementet?

Iakttagelser

Utifrån dokumentgranskning av styrelsens och nämndens reglementen kan vi konstatera att båda ansvarar för uppsikt över region- och kommunägda företag, stiftelser och kommunalförbund.

Av regionstyrelsens reglemente framgår följande:

§ 2 Styrelsen ska ha uppsikt över landstingskommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som regionen är medlem i. Regionala utvecklingsnämnden ska ha uppsikt över kommunalförbunden Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten samt Konstmuseet i Norr.

§ 5 Styrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som regionen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för regionen.

Av regionala utvecklingsnämndens reglemente framgår följande:

§ 1 Nämnden ska ha uppsikt över regional verksamhet som bedrivs i region- och kommunägda företag, stiftelser och kommunalförbund.

§ 5 Regionala utvecklingsnämnden ska ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunalförbunden Regionala kollektivtrafikmyndigheten och Konstmuseum i Norr.

Enligt intervjuer och hearing finns det ingen ytterligare dokumentation som tydliggör gränsdragningen mellan RS och RUN mer än reglementet. Vi noterar dock att regionstyrelsen den 4 mars 2020 beslutade att ge regiondirektören i uppdrag att ta fram ett styrdokument som tydliggör roll- och ansvarsfördelningen mellan styrelsen och övriga nämnder.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt.

Granskningsiakttagelser - Intern Kontroll

Kontrollområde 6 forts.

i) Uppfattar nämndens ledamöter ansvarsfördelningen som tydlig?

lakttagelser

Utifrån hearing och enkät beskrivs ansvarsfördelningen som otydlig. Bilden som beskrivs är att det i början av året upplevdes som lite rörigt och otydligt gällande nämndens uppdrag men att det har blivit allt tydligare ju mer nämnden har arbetat med dessa frågor. Tydligt är dock, utifrån enkät och hearing att det fortfarande råder en otydlighet avseende ansvarsfördelningen mellan RS och RUN.

Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är ej uppfyllt.

j) Följer nämnden de rapporteringskrav som regionstyrelsen fastställt?

lakttagelser

Vår granskning visar att regionstyrelsen inte tydliggjort vilken rapportering de önskar från regionala utvecklingsnämnden varför denna fråga inte går att besvara.

Bedömning

E/T

Sammanfattande revisionell bedömning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på kontrollmål 5a</i>	Gul	Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt under 2019.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på kontrollmål 5b</i>	Gul	Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt under år 2019.
Intern kontroll <i>Baseras på kontrollmål 1a, 2a, 3a-c, 4a-e, 6a-j</i>	Gul	Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden inte haft en helt tillräcklig intern kontroll under år 2019.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Vidta åtgärder för att säkerställa att nämnden tar sitt ansvar för den interna kontrollen inom nämndens verksamhetsområden.
- Säkerställ att alla ledamöter får utbildning och information om uppdraget att vara nämndledamot.